

Stöd för det lokala arbetsmiljöarbetet med anledning av covid-19

Riskbedömningar i samverkan

Enligt arbetsmiljölagen med tillhörande föreskrifter har alla arbetsgivare ansvar för att systematiskt undersöka och riskbedöma arbetsmiljön i syfte att förebygga och förhindra att en anställd drabbas av ohälsa eller olycka. Detta gäller även under pågående pandemi. Riskbedömning för att upptäcka och åtgärda smittrisker kan behöva göras oftare än vanligt under pandemin. Notera att covid-19, förutom risk för smitta, kan leda till bl a ökad oro och arbetsbörda hos medarbetarna.

Arbetsgivaren fullgör sitt ansvar i första hand genom att, i samverkan med den lokala skyddsorganisationen på arbetsplatsen, genomföra riskbedömning av bland annat arbetsuppgifter och arbetssituationer samt att vidta de skyddsåtgärder som riskbedömningar visar behövliga.

Folkhälsomyndighetens föreskrifter och annan information

I arbetsmiljöarbetet ska arbetsgivaren beakta Folkhälsomyndighetens föreskrifter, allmänna råd och rekommendationer för att minska smittspridning. Arbetsgivaren behöver också hålla sig löpande informerad om utvecklingen kring covid-19.

Föreskrifter är bindande och måste följas. De innehåller mer detaljerade regler i förhållande till lagstiftningen.

Folkhälsomyndighetens föreskrifter om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 säger att alla verksamheter i Sverige utifrån rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och smittskyddsläkare ska säkerställa att de vidtar lämpliga åtgärder för att undvika smittspridning av covid-19.

Allmänna råd är råd om hur man kan eller bör göra för att uppfylla en bindande regel i en lag, föresordning eller föreskrift. De är inte bindande, men om man väljer att inte göra på det sätt som står i det allmänna rådet ska man kunna visa att samma resultat uppnås på annat sätt.

Rekommendationer behöver inte vara kopplade till regler. De bygger på vetenskap eller den bästa tillgängliga kunskapen i en viss fråga och kan användas på områden där informationen kan behöva ändras med kort varsel, exempelvis när förutsättningarna förändras på grund av att faktorer kan vara nya eller okända. Rekommendationer är inte bindande.

Även om allmänna råd och rekommendationer inte är bindande bör arbetsgivare sträva efter att följa dem.

Medarbetarens eget ansvar

Medarbetare har ett eget ansvar att följa såväl Folkhälsomyndighetens föreskrifter som de riktlinjer som verksamheten har tagit fram för att minska risken för smittspridning. Alla medarbetare uppmuntras att vara uppmärksamma på situationer där det finns risk för spridning av covid-19 och att föreslå åtgärder som kan bidra till att minska risken för smittspridning.

Hör nedan följer praktiska tips som kan vara till stöd i det lokala arbetsmiljöarbetet.

Praktiska tips för det lokala arbetsmiljöarbetet med anledning av covid-19

Information till medarbetare

1. Arbetsgivaren bör ge tydlig information genom exempelvis anslag om bl a följande
 - a. Hur smittspridning undviks
 - b. Vilka rutiner som gäller vid sjukfrånvaro
 - c. Om och i så fall vilken skyddsutrustning som ska användas för att undvika smitta
 - d. Vem medarbetaren ska vända sig till för mer information om arbetsplatsens riktlinjer avseende covid-19
2. Arbetsgivaren bör löpande informera och på annat sätt levandehålla gällande rutiner och åtgärder. Om rutiner och åtgärder förändras bör ny information lämnas omgående.

Plan för åtgärder vid konstaterad smitta

3. Det bör finnas en handlingsplan för vilka åtgärder som ska vidtas vid konstaterad smitta på arbetsplatsen.

Medarbetare i riskgrupp

4. Medarbetare som tillhör riskgrupp bör samråda med läkare om förutsättningar för att kunna utföra arbete. Medarbetare som tillhör riskgrupp bör informera ansvarig chef om sin hälsosituation. Arbetsgivaren gör bedömning av om särskilda åtgärder behövs för att medarbetare i riskgrupp ska kunna arbeta.

Handhygien, städning mm

5. Arbetsgivaren bör tillhandahålla goda möjligheter att tvätta händerna med tvål och varmt vatten och erbjuda handsprit. Alla bör tvätta händerna ofta, till exempel när de kommer in, före och efter pauser mm.
6. Rutiner för städning av toaletter, duschar, loger och övriga bakutrymmen bör ses över och förstärkas om nödvändigt.

Ytor som ofta berörs, exempelvis dörrhandtag, bänkskivor, kök, bordsskivor, skrivbord, badrumsinredning, toaletter, vattenkranar, lunchrum, receptioner, stationär utrustning inklusive tangentbord och telefoner, bör rengöras regelbundet.

7. Rekvisita, kostymer, smink, verktyg och annat material bör hanteras på ett sätt som förhindrar smittspridning.
8. Utrustning som bör rengöras inkluderar bland annat rekvisita som används under repetition eller föreställning, mikrofoner och hörlurar. Även notställ och instrument som handhas av flera personer så som piano, celesta och slagverk bör rengöras regelbundet.

9. För teknisk utrustning som kan komma att delas mellan flera olika personer, t ex följespots, ljud och ljusbord bör det finnas rutiner för desinficering och lämpliga rengöringsprodukter bör tillhandahållas.

Hålla avstånd

10. Verksamheten ska beakta Folkhälsomyndighetens allmänna råd om att hålla avstånd. Fysisk kontakt bör så långt som möjligt undvikas.

Produktioner och annat arbete bör planeras så att antalet personer som vistas på samma plats minimeras och att medarbetarna kan hålla avstånd. Olika grupper bör arbeta åtskilda från varandra.

Viss scenisk verksamhet kan innebära förhöjd smittrisk. Se mer om detta nedan.

11. Scenerier och koreografi bör ses över med beaktande av Folkhälsomyndighetens allmänna råd om att hålla avstånd. Intima scenerier, som till exempel kyssar, bör undvikas.
12. Vid vissa arbetsmoment och arbetssituationer är fysisk kontakt svår att undvika, t ex vid arbete med mask, peruk, påklädning och hantering av mikrofoner. Detta bör särskilt uppmärksammas vid riskbedömningen. Exempel på åtgärder för att minska smittrisk är att scenkonstutövande personal klär sig själva och hanterar sina egna mikrofoner och att personlig skyddsutrustning används.
13. Om riskbedömning visar att personliga skyddsutrustning behövs ska arbetsgivaren tillhandahålla sådan samt ge instruktioner om hur den ska användas och kasseras.

Riskbedömning vid viss scenisk verksamhet

14. Vissa arbetsmoment (sång, starkt tal, användande av blåsinstrument, dans) kan innebära förhöjd smittrisk varför särskild riskbedömning bör göras.

Riskbedömningen bör omfatta samtliga yrkeskategorier som vistas i rummet (även t ex regissör, dirigent, rekvisita, scenpersonal m fl) och bedömning bör göras av följande punkter: antal personer i rummet, placering av personerna inklusive avståndet mellan dem, rummets volym, ventilation, repetitionens längd, huruvida repetitionen är stillasittande eller innehåller rörelsemoment. Även övningsrum för uppsjungning och uppspelning bör innefattas i riskbedömningen.

Resor

15. Resor och förflyttningar inom tjänsten bör organiseras i enlighet med Folkhälso-myndighetens allmänna råd om att hålla avstånd. För turné bör särskild risk-bedömning göras och särskilda riktlinjer utarbetas.
16. Resor med kollektivtrafik kan innebära en smittrisk. Detta gäller särskilt vid rusnings- trafik. När kollektivtrafik används bör sådant alternativ väljas där plats kan reserveras eller trängsel på annat sätt kan undvikas. Den resande bör sträva efter att hålla avstånd under resans gång.

Raster, pauser m.m.

17. Folkhälsomyndighetens allmänna råd om att hålla avstånd ska beaktas vid planering av raster och pauser. Omklädningsrum, pausrum och matplatser bör vara tillräckligt rymliga för att möjliggöra avstånd.
18. Om catering eller craftservice (tilltugg och fika) tillhandahålls bör detta erbjudas i enskilda förpackningar. Den person som ansvarar för utdelning av mat/fika/tilltugg bör använda plasthandskar. Genom god planering kan kö och trängsel vid utdelning av mat undvikas.

För ytterligare råd och vägledning

Arbetsmiljöverket: <https://www.av.se/halsa-och-sakerhet/sjukdomar-smitta-och-mikrobiologiska-risker/smittrisker-i-arbetsmiljon/coronaviruset/>

EU:s arbetsmiljöbyrå i Bilbao: https://oshwiki.eu/wiki/COVID-19:_Back_to_the_workplace_-_Adapting_workplaces_and_protecting_workers

Folkhälsomyndigheten: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/>

ILO: https://www.ilo.org/actemp/publications/WCMS_744033/lang--en/index.htm

WHO: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-how-is-covid-19-transmitted>

Svensk Scenkonst hemsida <https://www.svenskscenkonst.se/>

Regionala smittskyddet